

ภาษาบาลี ๑ คำ คติธรรมประจำสัปดาห์: “ธรรมทาน — การให้ธรรม”

คำว่า **ธรรมทาน** เป็นคำมาจากภาษาบาลีตรงตัวว่า ธมฺมทาน มาจากคำสองคำ คือ ธมฺม (สิ่งที่มีจริง) + ทาน (การให้) รวมกันเป็น ธมฺมทาน อ่านตามภาษาบาลีว่า ทา-มะ-ทา-นะ อ่านตามภาษาไทยว่า ทา-มะ-ทาน แปลว่า การให้ธรรม, การให้ผู้อื่นได้เข้าใจสิ่งที่มีจริง ดังข้อความจากพระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย จริยาปิฎก ตอนหนึ่งว่า

ธรรมทาน ได้แก่ การแสดงธรรมไม่ปิด (คือไม่กลาดเคลือบจากความเป็นจริง) แก่ผู้มีจิตไม่เศร้าหมอง, และได้แก่ การชี้แจงประโยชน์อันสมควร นำผู้ยังไม่เข้าถึงศาสนาให้เข้าถึง นำผู้เข้าถึงแล้วให้เจริญงอกงาม ด้วย **ทิฏฐธรรมมิกประโยชน์ (ประโยชน์ปัจจุบัน)** สัมปรายิกประโยชน์ (ประโยชน์ในภายหน้า) และปรมาตมประโยชน์ (ประโยชน์อย่างยิ่ง คือ การบรรลุมรรคผล).

พระธรรมเทศนาที่เกี่ยวกับการให้ธรรม ควรแก่การศึกษาและพิจารณาไตร่ตรอง เพิ่มเติม มีดังนี้ คือ เว้นพระพุทธรูปและพระปัจเจกพุทธรูป แม้พระสาวกทั้งหลายมีพระสารีบุตรเป็นต้น ผู้ประกอบด้วยปัญญา ซึ่งสามารถนับหยาดน้ำได้ ในเมื่อฝนตกตลอดทั้งปีทั้งสิ้น ก็ยังไม่สามารถจะบรรลุโสดาปัตติผล เป็นต้น โดยธรรมตาของตนได้ ต่อเมื่อได้ฟังธรรมที่พระอัสสชิเถระเป็นต้นแสดงแล้ว จึงทำให้แจ้งซึ่งโสดาปัตติผล และทำให้แจ้งซึ่งสาวกบารมีญาณ ด้วยพระธรรมเทศนาของพระศาสดา; เพราะเหตุฉะนั้น มหาบพิตร ธรรมทานนั้นแหละจึงประเสริฐที่สุด. เพราะเหตุนั้น พระศาสดาจึงตรัสว่า "สพฺพทานํ ธมฺมทานํ ชินาติ (การให้ธรรม ย่อมชนะการให้ทั้งปวง)".

(จาก ... ธัมมปัทมสูตร อรรถกถา ขุททกนิกาย คาถาธรรมบท)

ธรรมทาน หมายถึง การให้ธรรม การให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับธรรม ถ้าหากจะพิจารณาตามความเป็นจริงแล้ว ธรรมทานเป็นการแสดงความเห็นแก่ตัวขั้นสูงทีเดียว เพราะเหตุว่าบุคคลทั้งหลายจะเจริญขึ้นได้ก็เพราะธรรมทาน แม้ว่าจะมีวัตถุทานสักเท่าไร ก็ไม่พอที่จะเกื้อกูลคนที่ยากไร้ที่ควรแก่การที่จะรับวัตถุทานในสังสารวัฏฏ์ ทั้งในอดีต ทั้งปัจจุบัน ทั้งในอนาคตได้ การสงเคราะห์ช่วยเหลือบุคคลอื่น ด้วยวัตถุทาน ก็เป็นเพียงการช่วยเหลือสงเคราะห์ให้เขาอยู่ต่อไปในสังสารวัฏฏ์ เวียนสุข เวียนทุกข์ ซึ่งไม่พ้นจากความลำบากยากไร้ได้โดยเด็ดขาด เพราะฉะนั้น ธรรมทานจึงเป็นการแสดงความเห็นแก่ตัว สละความยึดมั่นในตัวตน โดยบำเพ็ญประโยชน์ขั้นสูงสุดเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น บุคคลผู้ให้ธรรมอย่างสูงสุด คือ พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าจากการให้ธรรมของพระองค์นั้น ทำให้สัตว์โลกได้รับประโยชน์จากพระธรรมที่พระองค์ทรงแสดง มีเป็นจำนวนมากมายนับไม่ถ้วน ทั้งมนุษย์ เทวดา และพรหมบุคคลทั้งหลาย

บุคคลผู้ที่จะเกื้อกูลผู้อื่นในทางธรรม ต้องเป็นผู้ที่ศึกษาพระธรรม พิจารณาพระธรรม เผยแพร่พระธรรม ในแนวทางที่ถูกต้องตรงตามคำสอนของพระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า การช่วยเหลือบุคคลอื่นให้เข้าใจพระธรรม โดยทางหนึ่งทางใด ไม่ว่าจะเป็นโดยการสนทนาธรรม แสดงธรรม พิมพ์หนังสือธรรม การสงเคราะห์ช่วยเหลือในเรื่องที่จะเป็นไปในธรรมทั้งหมด ก็เป็นธรรมทาน และพร้อมกันนั้นก็ต้องเป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติธรรมทุกประการด้วย ไม่ใช่เพียงแต่เป็นผู้ที่จะให้ธรรมเป็นทานเท่านั้น

การฟังพระธรรมไม่มีวันจบ การศึกษาพระธรรม ไม่มีวันจบ กิจที่จะกระทำก็ไม่มีความจบ จนกว่าจะถึงความเป็นพระอรหันต์ เพราะฉะนั้นจึงเป็นเรื่องที่ทุกคนจะได้พิจารณาจริง ๆ ว่าจะต้องมีความมั่นคงที่จะเจริญกุศลทุกประการ สะสมเป็นที่พึ่งต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือการอบรมเจริญปัญญาในชีวิตประจำวัน ซึ่งเมื่อมีความเข้าใจอย่างถูกต้องแล้วก็จะสามารถเกื้อกูลให้ผู้อื่นเข้าใจได้ด้วย ตามกำลังปัญญาของตนเอง.

[ชมรมบ้านธัมมะ มศพ.: www.dhammadhomefellowship.com โทร . ๐๘๕- ๖๒๑๗๑๐๖]